

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

06 листопада 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0
С764

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

764 Стан та перспективи розвитку адміністративного права
України: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.,
м. Одеса, 06 листопада 2020 р. – Одеса : ОДУВС, 2020. – 138 с.

УДК 342.92(477)
ББК 67.9.(4Укр)401.0

© ОДУВС, 2020

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ «CUSTODY RECORDS» В ДІЯЛЬНІСТЬ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Мукоїда Р.В., к.ю.н., доцент, професор кафедри (Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

Берендєєва А.І., к.ю.н., доцент кафедри (Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна)

Система «Custody Records» вже ефективно впроваджена у чотирьох ізоляторах тимчасового тримання: у Сарнах, Кропивницькому, Херсоні та Дніпрі. Незважаючи на те, що повністю «Custody records» запущена в чотирьох містах, електронна база, яка є основою системи, використовується в кожному ізоляторі тимчасового тримання в країні.

Найближчим часом МВС планує розширити функціонування системи не тільки на ІТТ, а на всі підрозділи поліції. В зв'язку з цим виникає нагальна потреба в з'ясуванні можливостей цієї системи на та напрямків можливого застосування.

Головне завдання системи - забезпечення прав і свобод кожної людини, який звернувся, був запрошений або доставлений в підрозділ поліції. Механізм онлайн-реєстрації затриманих дозволить, починаючи з моменту фактичного затримання, подачі скарги, контролювати дії посадових осіб в режимі 24/7.

За словами начальника Управління дотримання прав людини, «Custody Records» є системою, в якій поєднано п'ять елементів: робота інспекторів з прав людини, електронна база, належні умови тримання, нормативно врегульовані процедури, ефективний зовнішній контроль.[1] Ця система впроваджується Нацполіцією за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», ВБО «Українська Фундація Правової Допомоги» та ГО «Експертний Центр з Прав Людини» для того, аби захистити права та безпеку як затриманих, так і поліцейських.

Впровадження «Custody records» націлене як на мінімізацію можливих випадків незаконного поводження із затриманими, забезпечення контролю за дотриманням їхніх прав і свобод, так і на захист персоналу ІТТ від неправдивих обвинувачень щодо неправомірного поводження із затриманими. Для забезпечення суспільної безпеки необхідно, щоб поліція мала повноваження затримувати, тимчасово утримувати під вартою і допитувати осіб, підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, та інші категорії осіб, визначені законодавством. Утім, під час здійснення цих повноважень завжди існують ризики для затриманих.

Затримані особи перебувають під контролем держави, що автоматично накладає на Україну відповідальність створити безпечні умови їх тримання, а також забезпечити добробут цих людей під час їх перебування в умовах ізоляції. Держава також зобов'язана врахувати всі загрози та небезпеки, які потенційно можуть виникнути щодо затриманих осіб, як з боку персоналу або інших посадових осіб, так і з боку інших затриманих.

Для працівників поліції також існують ризики. Зокрема, перебування із потенційними правопорушниками може бути ризиком для життя та здоров'я працівників поліції. В українських умовах затримані досить часто скаржаться на правоохоронців щодо порушення їхніх прав, наприклад, у застосуванні протиправних методів досудового розслідування (катування, побиття, психологічний тиск), щодо порушення права на захист, погіршення стану здоров'я тощо. В той же час весь тягар доведення, що до затриманих не застосовували неправомірних заходів, лежить саме на поліції, тому система належного документування та фіксації всіх дій щодо затриманих осіб є важливим засобом для захисту поліцейських від необґрунтованих звинувачень.

Для роботи з електронною базою в ІТТ введено нові посади – інспекторів з дотримання прав людини та розроблені відповідні посадові інструкції. До основних обов'язків інспекторів входить:

- проведення персонального інтерв'ю з кожною особою, яка прибула до ІТТ. Кожне інтерв'ю проводиться під відеозапис. Перелік обов'язкових запитань включає: отримання відомостей щодо поводження з особою під час затримання та у відділі поліції, забезпечення особи процесуальних

прав та гарантій з моменту фактичного затримання тощо, часу та місця фактичного затримання особи, стану її здоров'я тощо;

- фіксація даних інтерв'ю та всіх обставин перебування особи в ІТТ в електронному дос'є. Інспектори пройшли конкурсний відбір та трьох-етапне навчання в т.ч. з стандартів прав людини, роботи з базою даних та проведення індивідуального інтерв'ю.

У базі даних фіксується інформація про всі дії стосовно затриманої особи з моменту її першого контакту з працівником правоохоронних органів (з моменту фактичного затримання), в тому числі і зі слів затриманої особи. Електронна база має аналітичні функції, зокрема:

– нагадування інспектору з прав людини (черговому) про наближення граничних термінів перебування особи в ІТТ;

– нагадування про необхідність вчинити ті чи інші дії стосовно затриманих (наприклад, виконання рекомендацій лікаря);

– база в автоматичному режимі дозволяє виявляти відомості, які можуть свідчити про порушення прав затриманих осіб;

– дистанційне отримання інформації в реальному часі (не виходячи з кабінету): зріз даних на конкретний час у будь-якому ІТТ щодо будь-якого затриманого, або у сукупності по всіх ІТТ можна отримати упродовж кількох хвилин.

Постійний зовнішній контроль в режимі онлайн включає в себе дві складові:

– онлайн моніторинг інформації через електронну базу даних: в реальному часі відстежується інформація про перебування затриманих в кожному ІТТ, в т.ч. щодо конкретного місця перебування осіб, граничних термінів їх перебування та можливих порушень їхніх прав;

– онлайн спостереження за кожною камерою ІТТ через віддалений доступ до камер відеонагляду, розташованих в приміщеннях ІТТ[2].

Таким чином працівники УЗПЛ зможуть онлайн контролювати стан дотримання прав затриманих в ІТТ як через електронну підсистему «ІТТ Custody Records» — по даним занесеним до реєстру, так і через систему відеоспостереження. Це дозволить посилити гарантії забезпечення та дотримання прав осіб які перебувають в ІТТ, попереджати та своєчасно реагувати на виявлені порушення, а окрім того, це дозволяє забезпечити захист працівників ІТТ від необґрунтованих звинувачень з боку затриманих.

Завдяки запровадженню системи Custody records працівники ІТТ отримали можливість у дуже зручному режимі відстежувати велику кількість параметрів три-мання затриманих осіб, що за старої паперової системи фіксації вимагало б значно більше часу.

Так, зокрема, система дозволяє: відстежувати місце перебування усіх затриманих осіб у будь-який час доби (камера, прогулянковий двірник, кімната для проведення слідчих дій, суд тощо); швидко визначати місце знаходження конкретної затриманої особи; швидко самостійно фіксувати зміну місця перебування затриманого у разі потреби, наприклад виведення з камери.

За старої системи цю інформацію необхідно було вручну вписувати по кожній затриманій особі у відповідний журнал. Наразі ж це можливо зробити лише шляхом позначення курсором відповідної позиції на екрані монітору. Важливою характеристикою системи є запровадження механізму нагадування. Так, наприклад, система підказує інспектору про наближення граничних процесуальних термінів тримання особи (загального строку тримання, строку доставлення до суду, строку оголошення затриманій особі про підозру та ін.). У разі наближення граничного строку дата спливу терміну виділяється червоним кольором, що дозволяє інспектору вчасно відреагувати та запобігти порушенню процесуальних строків.

Система також містить функцію нагадування інспектору про необхідність виконання рекомендацій лікаря, наданих конкретній особі за результатами її медичного обстеження.

Перевагою системи у порівнянні з традиційною системою фіксації, що значно спрощує роботу інспектора є й можливість швидко отримати інформацію про особу навіть у випадках, коли така особа вже залишила ІТТ.

Окремо слід зазначити, що система автоматично перевіряє дотримання вимог окремого тримання різних категорій осіб, відповідно до ст. 8 Закону України “Про попереднє ув’язнення”. Якщо в системі зафіксовано приміщення до однієї камери осіб, які мають статус який передбачає

окрему тримання, вона сигналізує про це в розділі “Монітор” і інспектор має обов’язково відреагувати.

Електронна система спрямована на те, щоб максимально спростити роботу поліцейських з документування усіх дій, які відбуваються із затриманими особами. Зокрема, для цього однією з ключових функцій електронного обліку утримуваних в ІТТ було передбачено оперативне отримання інформації. Електронна система дозволяє протягом кількох хвилин отримати інформацію як по поточному стану справ в конкретному ІТТ по кожному затриманому, так і за визначений період. Також система дозволяє отримувати детальну інформацію щодо сукупності ІТТ як в окремому регіоні (області) так і по всій Україні. Зокрема: щодо кількості осіб, які перебувають в кожному ІТТ, їх категорії, загальну наповнюваність ІТТ та кількість вільних місць тощо.

Підсумовуючи можна зазначити, що Custody Records це система забезпечення безпеки затриманих та персоналу ІТТ, яка має уможлилювати фіксацію усіх дій, які відбуваються із затриманими особами, в такий проміжок часу: з моменту фактичного затримання, до обрання судом запобіжного заходу і направлення особи до слідчого ізолятора або до звільнення особи з під варті.

Література

1. Custody Records – система, що запобігатиме порушенню прав людини в ізоляторах тимчасового тримання [Електроний ресурс] – режим доступу: Офіційний сайт Національної поліції: <https://www.npu.gov.ua/news/prava-lyudini/vprovadzhennya-Custody-Records-vivelo-sistemu-zabezpechennya-prav-zatrimanix-u-derzhavi-na-novij-riven-ruslan-goryachenko/>

2. Моніторинговий звіт системи Custody Records в Україні за 2019 рік <http://www.custodyrecords.com/index.php>

<i>Ігнатченко І.Г.</i> ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІЙ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ	26
<i>Карагіоз Р.С., Наумкіна С.М.</i> THE SELF-GOVERNMENT IN THE CONTENT OF THE PHENOMENON OF SELF-RESTRICTION OF STATE POWER AND MOVEMENT TO THE RULE OF LAW	27
<i>Коропатов О.М.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	28
<i>Косаревська О.В.</i> ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	30
<i>Крижановська О. В.</i> СОЦІАЛЬНІ МЕДІЙНІ ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУСПІЛЬСТВА	33
<i>Крижановська О. В., Уткіна К.С.</i> ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА НАСЕЛЕННЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ	36
<i>Кубаєнко А.В.</i> МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУСПІЛЬСТВА В СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ	37
<i>Маковій В.П.</i> ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ	39
<i>Мирза С.С.</i> ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА КОНДОМІНІУМІВ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	42
<i>Мозоль В. В.</i> ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КРАЇН ЄВРОПИ	44
<i>Мукоїда Р.В., Берендєєва А.І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ «CUSTODY RECORDS» В ДІЯЛЬНІСТЬ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	46
<i>Пастух І. Д.</i> НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ	48
<i>Пашковська М.В., Федоровська Н.В.</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СУМІСНИЦТВА ТА СУМІЩЕННЯ З ІНШИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ	49